

İnternet Fıkıhı-6

Nureddin Yıldız'ın 30.04.2017 tarihli (298.) Hayat Rehberi dersidir.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ. وَصَلَّى اللَّهُ وَسَلَّمْ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ.

Âlemlerin Rabbi Allah'a hamd, Efendimiz Muhammed aleyhisselama, ailesine, ashabına salat ve selam olsun.

İnternet fihına ait maddeleri saymaya devam etmeden önce zihinlerimizdeki Müslüman profilimize dair bir tazeleme yapmamız lazım:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Efendimiz 'din' kelimesini özetlerken dinin Allah, Peygamberi ve Müslümanlar ile onları idare edenler için nasihat kıvamında olduğunu buyurmaktadır. Nasihat, birbirine yama ve payanda olan, birbirine karşı dürüst kimlik taşıyan kimse olmak demektir.

Müslüman, şahsiyetli insandır ve bu şahsiyeti dininden alır. Dini ona Allah'ı, Peygamberi ve bütün Müslümanlar'ı gözünde değerlendirebilen bir insan olmayı emreder. Müslüman, kabuğuna çekilmiş solucan olmadığı gibi yuvasız da değildir. Karakterlidir ve bu karakteri Allah'tan en uçtaki Müslüman'a kadar herkesi kuşatan bir bakışa sahip olmasını sağlar.

Bunu yaparken hikmet ve tatlı söz kullanır. Nahl suresinin 125. ayet-i kerimesinde böyle buyrulur:

أَدْعُ إِلَى سَبِيلِ رَبِّكَ بِالْحُكْمِ وَالْمَوْعِظَةِ الْحَسَنَةِ

“Allah'ın yoluna hikmetle ve tatlı sözle çağır.”

Hikmet her işi yerli yerinde yapmak, tatlı söz de yağcılık yapmayı hoş olanı varken sert olanı seçmemektir. “Bakar mısınız?” demekle dikkat çekilebilecek yerde “Bak!” diye söylememek tatlı söz, “Bakar mısınız?” denmeyecek birini bakacağı şekilde çağırma da hikmettir.

Bu perspektiften bakıldığında, Allah yolunda cihat etmeye mecbur bir ümmet olan bizler, sözle ve kalemle yapılacak cihat işlerimizi sözle ve kalemle yapmamız gerekiyorsa, doğal olarak interneti ve cep telefonunu cihadımızın bir kılıcı olarak görebiliriz. Bu görüşü suistimal eden, yanlış kullanan olabileceği gibi interneti cihat olarak kullandığını düşünüp fisk u fücür için kullanma hatasına düşen de olabilir; bunlar ayrı meseledir.

Ancak bizler Allah'ı, Peygamberi'ni ve bütün Müslümanlar'ı kuşatan dairemiz içinde nasihatle yani birbirimizin yaması-payandası olmakla emrolunmuş bir ümmetiz. Bunu hikmetle yerine getirmek zorundayız. Cihadın söz, tebliğ ve davet metodunu internetle yapmamız mümkünse teknolojik adının ne olduğuna bakmaksızın bizim için cihat hâline gelir deriz.

İnternetin uç bir konu olmadığı, hayatın tam ortasında yer aldığı gerçeğinden hareket ederek internete dair fihın da gerekliliğini idrak etmiş olmamız için yukarıdaki mukaddimeyi belirttiik.

Yirminci madde: Şeriatımız bir nesnenin görünen yüzüne karar verme yetkisi verir. Sırları ve iç dünyayı Allah'a havale eder. Peygamber Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem başta olmak üzere müçtehitler, kadılar ve ümmet-i Muhammed'in çizgisini çizen şahsiyetler, insanların kalp dünyasına ait bir karar veremezler. Kalplere hükmeden Allah'tır ve iç dünyamızdaki sırlarımızı o bildiği gibi hakkımızdaki kararı da o verir.

Bizler Müslümanlar nezdinde 'görünen yüz'üzdür. “Yüzü böyle görünüyor ama içinde şunlar var” denemez bir mümin için. Bunu ne bir şeyh efendi ne de bir müçtehit söyleyebilir. Bir Müslüman, görünen yüzü itibarıyla neyse o artık Müslüman toplumda odur. Görünen ise bazen kıyafetimiz, bazen eylemlerimiz, bazen sözlerimizdir.

Cep telefonu-interneti de nasıl kullanıyorsam Müslümanlar nezdinde oyumdur. “Bunun içinde şu sırlar var” demek cep telefonumun ya da bilgisayarımın içindekiler hakkında başkasının vereceği kanaat değildir. Şüphesiz ki bu konu itikadî ve ahlakî boyutuyla böyledir, siyasî boyutuyla değil. Devlet

siyaseten şifre kırar, sonra da kafa kırar; bu ayrı bir mesele. Ömer bin Hattab'ın başımızda bulunduğu devlet dahi olsa kişinin şifresini kırması mümkündür ama bizlerin bireyler olarak çocuğumuz, ağabeyimiz, eşimizle ilgili onun interneti nasıl kullandığına dair vereceğimiz karar yüzeysel olarak görünen üzerinden verilecektir. Şayet baba veya yetkili kimseysek kişiden şifresini girmesini isteyip bilgisayarına bakmayı talep edebiliriz ama bir Müslüman'ın cep telefonunu, "muhakkak bir zındıklık için kullanıyordur" diye karıştırarak yapılan işin adı suistimaldir.

Yüzeysel olarak ne görüyorsak gördüğümüz hakkında kanaatimizin o oluşu, olumlu veya olumsuz anlamda böyledir.

Yirmi birinci kural: Bir Müslüman'ın, çocuğu-eşi-kardeşi-arkadaşı-komşusu-tanıdığı veya başka biri için yanlış bir şey üzerinde onu gördüğünde yapması gereken ilk iş, söz konusu konuyu örtmeye çalışmasıdır. Deşifre etmek yoktur. Bir başka nokta da nasihat etmek ve Allah'tan utanmasını öğütlemektir. Diğer bir husus, o işlenen hataya bakıp kamuya mal olacak ve kötülüğün yayılmasına sebebiyet verecek bir hata olması durumunda onu arkadaşlarına haber verip hatanın yayılmasını engellemektir. Kişinin şahsında kalmakla sınırlı bir hata olursa ona tavır koyup mesela, "sen bunu yaptığın için benimle beraberliğimi sonlandırıyorum" şeklinde tepki gösterilir.

Sosyal paylaşım sitelerinde ve iletişim ağlarında yanlış iş üzere gördüğümüz, sözümüzün muteber olacağı herhangi bir kimse için her şeyden evvel ümmet-i Muhammed'in temel karakteri, yanlışları gömmektir. Yanlışta su döküp büyümesini sağlamak yoktur, üstüne toprak atılır. Gördüğümüzü görmemiş saymamız Müslüman karakteridir, Müslümanlığın emridir:

لَا يُحِبُّ اللَّهُ الْجَهْرَ بِالسُّوءِ

"Allah kötülüğün yayılmasından razı olmaz." (Nisa suresi, 148. ayet)

'Vay filanca!' diye başladığımız bir söz, gayri İslamî bir işe karşı gayri İslamî bir yöntem kullanmaktır ve ikisi de İslam dışıdır. İnterneti gayri ahlakî kullanmak bir ahlaksızlık olduğu gibi bağırpıp çığırkanlık etmek de gayri İslamî bir iştir, ısırın köpeği ısırmasıdır bu. Isırın köpek kovalanır, ısırılmaz.

Sosyal paylaşım sitelerinde görülen yanlışlıklara karşı ilk vazife gömmek, gömerken sahibine nasihat etmek ve Allah korkusunu, meleklerin murakabesini hatırlatmaktır. Hele babalar ve annelerin çocuklarına karşı bu stratejiyi hemen uygulamaları Müslümanca'dır. Kıyameti koparıp da çocuğun bir kere bakacağı yere beş kere daha bakmasına sebep olmak, meraklıların merakını uyandırmak gayri İslamî'dir. Yöntemlerimizin kötülüğü derinleştirme ve yaygınlaştırmaya hizmet etmemesi gerekir.

Yirmi iki: Sosyal medya ve internet üzerinden yardım toplama kampanyaları oluyor. Bir hasta ya da mağdur kimse için veya bir ülkedeki mazlum kardeşlerimize gönderilmek üzere toplanan yardımlar ilan ediliyor. Para ve lojistik destek için belirlenen bu yardımlar için kural şudur: Ha caminin önünde tezgâh açılıp Müslümanlar'dan camiye yardım etmeleri, evi yanmış birine çimento-tuğla-çivi istenir ha internette yapılar.

Müslüman basiretli insandır ve bir delikten iki defa sokulmaz. Sosyal medya üzerinden defalarca yaşanan kandırılma olayları şunu öğretmiştir ki böyle yardım işlerini ancak resmî kurumlarımız, makbuzu ve parasını devletin de takip ettiği müesseselerimiz (ör: İHH) üzerinden yapmalıyız. Bu konuda şeffaflık asla ihmal edilmemelidir. Aksi takdirde her gösterilen hesaba para gönderilince paranın batıl işlerde harcanması o kişinin haram işlemesine, parayı gönderenin de harama para vermesi sebebiyle vebale girmesine sebep oluyor. Müslüman'ın enayiliği de bir çeşit suçtur.

Öyleyse sosyal medyadaki yardım işlerini Müslümanlar arasında itimat sağlamış, mesela götürdüğü kurbanların tamamını kestiğini bildirebilen, ramazanda insanları suistimal etmediğine güvendiğimiz

kurumlarımız üzerinden yapmalıyız. Ayrı bir mesele olarak bireyler de tabii ki kendi aralarında böyle bir yardımlaşmayı yapabilirler; dayı, yeğenine borcuna yardım etmesi için isteğini duyurabilir.

Yirmi üçüncü kural: Bakara suresinin 195. ayetinde Allah Teâlâ şöyle buyurmaktadır:

وَلَا تُلْقُوا بِأَيْدِيكُمْ إِلَى التَّهْلُكَةِ

“Kendi elinizle canınızı tehlikeye atmayın.”

Bu prensip, İslam’ın temel ilkelerinden biridir. İnsanın intihar etmesi büyük bir haramdır, bile bile gözünü çıkarması veya parmağını işleyen bir çarka sokup koparması da. Söz konusu bile bilelik iffetimizle ilgili olduğunda da haram sınıfına girer. Müslüman, ailesinin bir ferdiyle ilgili sosyal medyada sıkıntı oluşturacaksa ki bu bir şüphedir, bu şüpheyeye karşı korunması Allah’ın emridir. İtikat ve iman açısından Müslüman’ın sosyal medya üzerindeki bir izleme-görüntüleme işlemi, dini açısından sıkıntı oluşturacaksa bu da ‘tehlike’ kapsamına girer. Allah Teâlâ tehlikeden uzak durmayı buyurmaktadır.

Biz sanıyoruz ki bu ‘tehlike’ sadece küçük çocukların eline telefon verildiğinde ortaya çıkar; yaşlı insanların bu konuda aynı tehlike ihtimali üzerinde bulunabileceklerini görmek istemiyoruz. Yetmiş yaşında sakalı bile olan kimselerin internette dolaşmaları belki çocuklarınkinden daha tehlikelidir.

‘Tehlike’ye dikkat etme dört alanda gerçekleştirilecektir:

-İmanımızla ilgili tereddüde düşürecek, ‘filanca akademisyen İsa aleyhisselamın kıyametten önce inmesiyle ilgili demiş ki’ türünden bir fitne haberine tıklamaya karşı tavrımız olmalıdır. “Bi’ bakayım, ne demiş” denerek tıklanan öyle bir haberin sonucu olarak belki o gâvurlardan biri de tıklayan kişi olacaktır. Anlamadığımız, uzmanlığımız olmayan bir işe girmek tehlikelidir.

-İbadetlerimiz ve ahlakımız açısından da bir yıkım ihtimali söz konusu olabilir. Ahlak konusunda şöyle bir iddiada bulunuyoruz: Makyajla bezenip güzelleştirilmiş kadın resimlerine bakan erkeğin, yaşı önemli olmaksızın, bu sene ramazanda umreye gitmiş olsa bile, helal eşine karşı bakışında muhakkak zafiyet vardır. Daha güzel onlarcası görülen birinin sende olanının daha güzel olması çok zordur.

Aynı durum kadınlar için de geçerlidir; bir yığın erkeği görmek de kadında böylesi bir sonucu doğurur. Zinaya gidenler bu yolu takip ederler. Bu nokta ayırt edilebilirse, zinaya giden yolda kadının ve erkeğin kusur yumağı çözülebilir. Her insan nefis taşır.

Bu meselenin en yerinde örneklerinden biri cep telefonudur; bugün şu kadar para verip alınan ve çocuğa bile tutturulmayan telefon haftaya yeni modeli çıkınca çocuğun eline verip ‘artık oynayabilir’ deniyor. Geçen hafta daha üst modeli olmadığı için çocuk o telefonu bozsa adamın canına dokunuyordu, yeni modeli almaya her an hazır olduğu zaman ise ‘eskisi’ ile çocuğun oynamasında bir sıkıntı olmuyor. Hatta oynayıp bozsa hoşuna bile gider insanın, yenisini almak için makul gerekçe olur.

Eşlere karşı durumun benzetmesi bu olduğu gibi insanların kendi çocuklarına karşı başkalarının çocuklarını beğenerek komplekse düşmelerindeki durum da bir hastalık çeşidi olması itibariyle budur. Allah’ın uzun burunlu ve çekik gözlü yarattığı kendi çocuğuna karşı kuzenlerinin daha düzgün bir yüzleriyle mukayese etmek, ufak bir yanlışında ‘haklı bir dayak’ atarak onu dövmek sonucunu getirir ve aslında alınan hınç da kuzenlerine niye benzemediğinin hincidir. Şeytan bunu öyle bir güzel işler ki üstelik “Allah için” dövdürtür insana çocuğu!

İş işten geçtikten sonra, bir daha seksen yaşına varınca oğlunu çağırır da “ben böyle bir cahillik etmiştim” der insan ve belki çocuk da istemeyerek dahi olsa hoşgörülü davranır ama elbette kıyamet günü bu hak bir daha görüşülecektir.

-Ekonomik tehlikelerden de korunmalıyız. İnternette bir habere bakmak, insanı bir ticarî malı almaya adeta mecbur etmektedir. Bir yerde yangın olduğu haberine tıklıyoruz ama öncelikle önümüze çıkan şey Antalya'daki bir otelin fotoğrafları ve fiyatları oluyor, bunu göstermeden diğer haberi görmeye izin verilmiyor.

Bir, iki, üç, beş... Akıllı birine kırk kere deli dense deli olacağı tespitinden hareketle, bir süre sonra insanda o otele gitmeye mecburiyet düşüncesi ortaya çıkarıyor ve ödemesi zor işlerin altına girme de ne akıllılığa ne Müslümanlığa sığmıyor.

-Bir başka tehlike de devlet açısından oluşan sorun çeşididir. Son zamanlarda artmaya başladığı üzere dolandırıcılık ve terör işlerinde kullanılan mesaj içerikleri sebebiyle devletin böyle olayları çorap söküğü gibi incelemesi sonucunda olayla hiç alakası olmayan isimler de konuya karışabilmektedirler. Hâlbuki o kişi "sadece bi' tıklamıştım" dediği içerik yüzünden insanların katili olmuşlarla aynı davada yargılanabiliyor. Aptallık Müslüman'ın bulaşmaması gereken bir şeydir.

Yirmi dördüncü kural: İnternetle birlikte önümüze çıkan durumlardan biri de herkesin uluslararası siyaset dehası hâline gelmesidir. İngiltere'de bir futbol maçı oynanırken Anadolu'nun bir şehrindeki Müslüman bunu izliyor. Maçtaki eleman topu bir yere attığında bakarsınız, maçı burada izleyen kişi "vursana sağa doğru!" diye bağırır. İngiltere'deki futbolcuya Çorum'daki kahveden bağırır.

Siyaset de internet sayesinde bu hâle gelmiştir: "Ben bilmem kardeş, devlet bilir" diyen adamlardan, devletin nasıl yönetilmesi ve Birleşmiş Milletler'in politikalarının nasıl olacağı üzerine akıl yürüten kimseler ortaya çıkmıştır. Hayatında 100 doları bir arada görmemiş kişiler bile IMF'nin politikaları hakkında konuşmaktadırlar. Herkes her şeyden anlamaktadır...

Bu komik gibi duran manzara, aslına bakılırsa kıyamet alametlerinden biridir. Efendimiz aleyhisselam, Deccal'den önce böyle seviyesiz tiplerin çıkacağını haber vermektedir.

Hayretle ve ağlanarak izlenecek bir görüntüdür ki İmam-ı Azam'ın bile konuşmaya cesaret edemeyeceği meseleler, ilmihâl kitabını görse ne olduğunu anlayamayacak cahillik seviyesinde insanlar tarafından konuşulabilmektedir. Fetvalar vermek, "katli vacip", "boşanmıştır" gibi pahalı sözlerin böyle kimselerin ağzında dolaşabiliyor olmasına denecek tek cümle vardır: İnnâ lillâhi ve innâ ileyhi râciûn.

Böyle boşboğaz ve asıp kesen tipler bizim internet alanımızda olmamalıdır. Nisa suresinin 140. ayetinde birlikte oturulması yasaklanan tipler, her ne kadar ayetin bağlamı münafıklarla ilgiliyse de burada bahsettiğimiz işi yaptıklarından dolayı öyle buyrulduğu için, bunlardır. Müminin karakteri ya hayır konuşmak ya da susmaktır. Hayır da doğru ve yerinde sözdür.

Enes ibni Malik'in rivayet ettiği, Ahmed bin Hanbel'in Müsned'inde bulunan şu hadis-i şerifi hafızamıza kaydetmeli ve konuşurken, e-posta yazarken, mesajlaşırken aklımıza getirmeli, birileri düzeyini düşürdüğünde onlara tavrımızı da Resûlullah aleyhissalatu vesselama göre belirlemeliyiz:

"Deccal gelmeden önce insanların aldandığı yıllar olacak. O dönemde doğru konuşanlar yalanlanacaklar, yalan konuşanlar da rağbet göreceklerdir. Emin insanlar hain kabul edilecek, hainlere emanet teslim edilecektir. O günlerde ruveybiza'lar konuşacaklardır."

Ashab-ı kiram, ruveybiza kelimesinin ne anlama geldiğini anlamamış ve manasını sormuşlar. Şöyle buyurmuş: "Fasıkların insanların siyasetiyle ilgili konuşmaları demektir."

Demek ki insanlar bir süre keriz keriz dolaşacaklar, kolay aldanacaklardır. İffet sorunu olan, hırsız kimselerin siyasetle ilgili konuşabilmeleri ise Deccal gelmeden önce ortaya çıkacak kıyamet alametlerinden biriymiş. Ehliyeti olmayan kimseler ümmet-i Muhammed'in siyaseti hakkında konuşmakta ve cüretini de fasıklığından almaktadır. Günahlara karşı cesurlar, cehennem korkusu

taşımamaktadırlar. Bunlar bir kişi değildir şüphesiz. Belki binlercedirler. Geceli bir dünyada elbette böyle kimseler de bulunacak, görülecektir.

Bulaşıcı hastalık taşıyan insandan korunduğumuz gibi ruveybiza kadrosundan da korunmak zorundayız. İnternet hattımıza böyle birinin giremiyor olması lazımdır. Boşboğaz, ağzına geleni konuşan kimse bizim internetimize girememelidir. Böyle biri bizim Whatsapp'ımıza rahatça mesaj gönderebiliyorsa bu bizim kalitemizin de düştüğünü gösterir. Vazifemiz onlarla birlikte olmamak, kendimizi aynı listede tutmamaktır.

أَلْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ. وَصَلَّى اللَّهُ وَسَلَّمَ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَىٰ آلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ.

Âlemlerin Rabbi Allah'a hamd, Efendimiz Muhammed aleyhisselama, ailesine, ashabına salat ve selam olsun.